

Bijlage B De volledige methodische verantwoording

Inhoudsopgave

<i>Inleiding</i>	2
1. Het onderzoeksdesign	2
2. Samenstelling van de onderzoeksgroepen	3
2.1 <i>Samenstelling van de huisverbodgroep</i>	4
2.2 <i>Samenstelling controlegroep</i>	5
3. Procedures voor de benadering van respondenten en de meetinstrumenten	6
4. Operationalisering van de variabelen	8
4.1 <i>Herbaling van geweld</i>	8
4.2 <i>Bescherming van het slachtoffer</i>	9
4.3 <i>Het signaal aan de pleger</i>	9
4.4 <i>Acceptatie van hulpverlening</i>	10
4.5 <i>Tevredenheid over hulpverlening</i>	10
4.6 <i>Persoonlijkheid</i>	11
4.7 <i>Middelengebruik</i>	11
4.8 <i>Spanningen</i>	11
4.9 <i>Aard en frequentie van geweld</i>	12
4.10 <i>Fysiek geweld</i>	12
4.11 <i>Psychisch geweld</i>	12
5. Analyse strategie	13
6. Beschouwing van de methode van onderzoek	13
Literatuur	15

Inleiding

Voor het onderzoek naar de effectiviteit van huisverboden in de provincie Groningen in 2009-2010 is gebruik gemaakt van face-to-face interviews met uithuisgeplaatsten ($n=15$), achterblijvers bij een huisverbod ($n=15$), verdachten van huiselijk geweld ($n=15$) en slachtoffers van huiselijk geweld ($n=15$) als belangrijkste bron van informatie. Er is geprobeerd van zoveel mogelijk gezinnen beide partijen te interviewen. Voor de betrokkenen bij huisverboden (de huisverbodgroep) is dit in twaalf gevallen gelukt. Voor de gezinnen waarbij wel sprake is geweest van huiselijk geweld maar er geen huisverbod is opgelegd (de controlegroep), is dit in elf gevallen gelukt.

Het onderzoek richt zich op situaties waarin sprake is geweest van partnergeweld. Voorbereidend op de dataverzameling heeft er een uitgebreide literatuurstudie plaatsgevonden en zijn de belangrijkste actoren in de aanpak van huiselijk geweld in Groningen geïnterviewd. Aan de hand van de verkregen informatie zijn vervolgens de meetinstrumenten gekozen en waar nodig ontwikkeld. In deze bijlage wordt het onderzoeksdesign en de samenstelling van de onderzoeksgroepen besproken, wordt uitgelegd op welke manier de variabelen geoperationaliseerd zijn en worden de meetinstrumenten toegelicht. Tevens wordt de procedure voor de benadering van de respondenten en de strategie voor het analyseren van de resultaten nader toegelicht. Ten slotte wordt er een beschouwing gegeven van de manier waarop het onderzoek is uitgevoerd.

1. Het onderzoeksdesign

De Wet tijdelijk huisverbod beoogt een toegevoegde waarde te hebben ten opzichte van de reeds daarvoor bestaande aanpak van huiselijk geweld. Dit betekent dat het uitvaardigen van een huisverbod na huiselijk geweld meer effect beoogt te hebben ten opzichte van een vergelijkbare situatie van huiselijk geweld waar geen huisverbod wordt opgelegd. Binnen het onderzoek is er daarom voor gekozen respondenten uit de huisverbodgroep te vergelijken met respondenten uit de controlegroep.

De keuze voor een experimenteel design was mogelijk omdat de Wet tijdelijk huisverbod relatief gezien sinds korte tijd wordt uitgevoerd. De invoering van de wet ging gepaard met problemen op het niveau van implementatie, onder meer bij de politie. Uit de landelijke procesevaluatie van de Wet tijdelijk huisverbod blijkt bijvoorbeeld dat bij het uitvaardigen van huisverboden een groot beslag wordt gelegd op de capaciteit van de politie en dat dit risico's kan opleveren voor de uitvoering van de wet (Schreijenberg, De Vaan, Vanoni en Homburg, 2010).

Onderzoek naar het opleggen van huisverboden in Groningen wees uit dat bij 15% (=53 zaken) van de huiselijk-geweldzaken in 2009 volgens de criteria van de wet een huisverbod opgelegd had kunnen worden, maar dit niet is gedaan (Pit en Burkels, 2010). De afwegingen van de politie betroffen voor een deel (49%) inhoudelijke argumenten (een huisverbod was niet de juiste oplossing, het slachtoffer wilde geen huisverbod, de politie (of de betrokkenen) dachten dat het huisverbod geen effect zou hebben of de betrokkenen stemden al in met hulpverlening). Voor de overige 51% van de zaken waren organisatorische problemen aan de orde (procedurefouten, problemen in de overdrachtssfeer, agenten die het niet hun taak vinden en tijdsdruk).

De zaken waarbij volgens de criteria van de wet wel een huisverbod opgelegd had kunnen worden, maar waar dit vanwege implementatieproblemen niet is gedaan, bieden mogelijkheid voor de constructie van een controlegroep. Door de ‘natuurlijke’ vorming van de controlegroep hoefde er geen controlegroep aangewezen te worden, wat ethische en juridische problemen zou hebben opgeleverd.

Het is aannemelijk dat er bij niet opgelegde huisverboden door organisatorische problemen geen selectie heeft plaatsgevonden van een specifiek type situatie van huiselijk geweld en er geen sprake is van de zogenaamde ‘selectiebias’.

2. Samenstelling van de onderzoeksgroepen

Voor het selecteren van de respondenten is gebruik gemaakt van de registraties door het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld Groningen (ASHG). Medewerkers van het ASHG coördineren zowel de hulpverlening bij huisverboden als bij de overige huiselijk-geweldzaken in de provincie Groningen. Het dossier van het ASHG bevat onder meer door de politie verstrekte informatie zoals eventuele mutaties, het verhoor en de aangifte. Dit lijkt voldoende informatie te zijn om te kunnen beoordelen of er sprake was van een ‘huisverbodwaardige’ situatie volgens de criteria van de Wet tijdelijk huisverbod.

Aan de ene kant heeft de keuze om de controlegroep te baseren op de gegevens van het ASHG als nadeel dat alleen de zaken waarbij verdachten en slachtoffers van huiselijk geweld toestemming hebben gegeven om hun gegevens door te sturen naar het ASHG om hulpverlening te kunnen initiëren in de controlegroep worden betrokken. Aan de andere kant biedt deze keuze de mogelijkheid om de hulpverlening bij huisverboden te vergelijken met de hulpverlening bij huiselijk-geweldzaken waar geen huisverbod is opgelegd.

Uit alle huisverboden uitgevaardigd in 2009-10 in de provincie Groningen (66 huisverboden in 2009 en 149 in 2010) zijn de huisverboden waarbij sprake was van partnergeweld

geselecteerd (157 huisverboden). Ook zijn ten behoeve van de controlegroep de huiselijk-geweldzaken zonder huisverbod van 2009 (361) en 2010 (543) geselecteerd, waarbij sprake was van partnergeweld en een strafrechtelijk traject (467 zaken).

Zowel voor de huisverbodgroep als de controlegroep zijn door een nummer generator op basis van toeval zaken geselecteerd en toegewezen aan beide groepen. Hierbij is rekening gehouden met de verdeling van zaken van huiselijk geweld tussen de regiogemeenten en de stad Groningen. Zowel de huisverbodgroep als de controlegroep kennen een regio - stad verdeling van respectievelijk 64% - 36%.

2.1 Samenstelling van de huisverbodgroep

Voor de huisverbodgroep zijn in eerste instantie 30 huisverboden geselecteerd met elk een uithuisgeplaatste en een achterblijver. Deze zaken zijn voorgelegd aan de coördinatoren van het ASHG om te beoordelen of het benaderen van deze respondenten geen veiligheidsrisico's zou opleveren voor de respondenten of voor de interviewers. Van één huisverbod werd het risico dusdanig hoog geacht dat het ASHG geen toestemming gaf tot benaderen. Van de overige 58 respondenten bleek van elf respondenten geen telefoongegevens beschikbaar te zijn bij het ASHG. Met 47 respondenten is vervolgens geprobeerd telefonisch contact te krijgen (zie Tabel 1).

Tabel 1: Uitkomsten contactlegging met respondenten uit de huisverbodgroep (n=110)

	Eerste lichting (n=58)		Tweede lichting (n=52)	
	Aantal	%	Aantal	%
Geen juiste gegevens beschikbaar	11	19%	18	34%
Wilde/ kon niet	12	21%	5	9%
Geen contact gekregen	17	29%	12	30%
Geen contact mee opgenomen*	-	-	3	
Overleden	-	-	2	4%
Geïnterviewd	18	31%	12	23%
Totaal	58	100%	52	100%

*Niet benaderd nadat 30 respondenten geïnterviewd waren

Omdat het met de eerste selectie niet gelukt was om 30 interviews af te nemen is er voor gekozen een tweede selectie van 30 huisverboden ter beoordeling voor te leggen aan het ASHG. Van de tweede selectie werd bij drie huisverboden vanwege veiligheidsrisico's geen toestemming

gegeven voor het benaderen van beide partners en bij één huisverbod geen toestemming gegeven voor het benaderen van de uithuisgeplaatste. Van 18 respondenten waren geen telefoongegevens beschikbaar (zie tabel 1). Vervolgens is met 31 respondenten telefonisch contact gezocht. Bij het benaderen van de respondenten bleken twee uithuisgeplaatsten overleden te zijn.

2.2 Samenstelling controlegroep

Ten behoeve van de vorming van de controlegroep hebben de coördinatoren van het ASHG huiselijk-geweldzaken beoordeeld op door de onderzoekers aangeleverde criteria. Deze medewerkers van het ASHG coördineren sinds jaren de hulpverlening bij huiselijk geweld en, sinds 2009, bij huisverboden. Zij hebben daardoor voldoende deskundigheid, kennis en ervaring om deze beoordeling uit te kunnen voeren. De criteria voor de beoordeling waren:

1. Was er sprake van dreiging?
2. Was de verdachte ouder dan 17 jaar?
3. Woonde de verdachte op hetzelfde adres als het slachtoffer of verbleef de verdachte er meer dan incidenteel?
4. Lijkt de situatie op een vergelijkbare situatie waar wel een huisverbod is opgelegd?

Indien de bovenstaande vragen allemaal met 'ja' beantwoord werden volgde aanvullend een inschatting van de veiligheidsrisico's. Dit leidde tot eventuele toestemming voor de onderzoekers om de respondenten te benaderen.

Tabel 2: Uitkomsten contactlegging met respondenten uit de controlegroep (n=157)

	Eerste lichting (n=50)		Tweede lichting (n=31)		Derde lichting (n=33)		Vierde lichting (n=43)	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Geen juiste gegevens beschikbaar	20	40%	12	39%	13	39%	6	55%
Wilde/ kon niet	13	26%	5	16%	5	15%	1	9%
Geen contact gekregen	4	8%	5	16%	7	21%	3	27%
Geen contact mee opgenomen*	-	-	-	-	-	-	32	
Overleden	1	2%	-	-	-	-	-	-
Geïnterviewd	12	24%	9	29%	8	24%	1	9%
Totaal	50	100%	31	100%	33	100%	43	100%

* Niet benaderd nadat 30 respondenten geïnterviewd waren

De controlegroep is ontstaan uit vier lichten van elk 90 op basis van toeval

geselecteerde zaken, welke beoordeeld zijn door de coördinatoren van het ASHG. In totaal zijn dus 360 zaken beoordeeld op 'huisverbodwaardigheid'. Hiervan bleken 84 zaken 'huisverbodwaardig'. In vijf gevallen werd geen toestemming gegeven voor het benaderen van beide partners, in twee gevallen mocht de verdachte vanwege veiligheidsrisico's niet benaderd worden. De resterende 157 respondenten mochten benaderd worden (in één geval was er sprake van twee slachtoffers).

3. Procedures voor de benadering van respondenten en de meetinstrumenten

De beoogde respondenten zijn telefonisch benaderd met een korte uitleg over het onderzoek en de vraag of zij wilden meewerken aan het onderzoek. De onderzoekers hadden de verwachting dat een schriftelijke uitnodiging tot deelname zou leiden tot een hogere non-respons. Bij telefonische benadering kan voldoende uitleg worden gegeven over het doel van het onderzoek en hebben de beoogde respondenten desalniettemin voldoende ruimte de keuze te maken om wel of niet deel te nemen.

Er is door de onderzoekers zelf vanuit het ASHG telefonisch contact opgenomen met de beoogde respondenten. In het geval het lukte telefonisch contact te krijgen, hadden de onderzoekers een script voorhanden welke gehanteerd werd als leidraad voor het telefoongesprek. Om zoveel mogelijk medewerking te verkrijgen was dit script erg belangrijk en is deze daarom vooraf besproken met een medewerker van het ASHG. Op deze manier werd gepoogd zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de motivering van de beoogde respondenten om mee te werken aan het onderzoek.

De interviews vonden bij de respondenten thuis plaats, tenzij de respondent anders wenste. Drie respondenten kozen ervoor het interview op de Rijksuniversiteit Groningen plaats te laten vinden.

Indien de partners nog een relatie met elkaar hadden werd voorgesteld de interviews tegelijkertijd uit te voeren in gescheiden ruimten met elk een eigen interviewer. Indien er kinderen in het huishouden aanwezig waren werd met de respondenten afgesproken dat de kinderen niet bij het interview aanwezig zouden zijn. Veel interviews hebben om deze reden, of omdat de respondent overdag werkte, 's avonds plaatsgevonden. Wanneer het niet mogelijk was de interviews tegelijkertijd af te nemen, bijvoorbeeld omdat de beoogde respondenten uit elkaar waren, werd ernaar gestreefd de interviews zo snel mogelijk na elkaar af te nemen. Beide onderzoekers waren bij het afnemen van de interviews aanwezig, waarbij één onderzoeker het interview afnam.

Van de interviews werd, indien toegestaan door de respondent, een opname gemaakt zodat de aandacht van de onderzoekers volledig bij het interview kon zijn en eventuele gemiste informatie tijdens het interview achteraf nog ingewonnen kon worden.

De respondenten kregen voor de deelname aan het onderzoek een waardebon van vijftien euro, na afloop van het interview. Dit diende uitsluitend als dank voor deelname en werd vooraf niet genoemd, zodat deze vergoeding de eventuele deelname niet zou beïnvloeden.

Omwille van de eerlijkheid van de antwoorden is tijdens de benadering van de respondenten en bij aanvang van het interview benadrukt dat de informatie vertrouwelijk wordt behandeld. Om deze vertrouwelijkheid te benadrukken stond ook op de voorkant van de vragenlijst met duidelijk zichtbare letters 'Vertrouwelijk'.

De afname van de vragenlijst nam gemiddeld anderhalf tot twee uur in beslag. Voor de volgorde van de vragen is er bewust voor gekozen de vragen te laten verlopen volgens een bepaalde tijdlijn, waarbij gebruik werd gemaakt van een toonkaart. Het eerste deel van de vragenlijst bestond uit algemene kenmerken. Daarna werden de respondenten teruggeleid naar de situatie voor het politieoptreden, deel A van het interview. Dit werd aangewezen op de tijdlijn en de respondenten werden hierbij terugleid in de tijd. Nadat deze vragen retrospectief waren gesteld, werd aan de respondenten gevraagd zich te richten op de gebeurtenissen tijdens en vlak na het politieoptreden, deel B, waarna ook dit werd aangewezen op de tijdlijn. Deel C bestond uit vragen over de huidige situatie. Op deze manier werd gepoogd de respondenten te helpen bij het ophalen van oude herinneringen en situaties. Voor het beantwoorden van de stellingen met de antwoordcategorieën '1=Helemaal mee oneens' tot '5=Helemaal mee eens', is eveneens een toonkaart gebruikt (zie bijlage C).

Omwille van het beladen onderwerp waar de respondenten op bevroegd werden is ervoor gekozen het interview met een positieve vraag af te sluiten ('Kunt u zeggen wat u goed vond aan uzelf over de manier waarop u om bent gegaan met het geweld?'). Ook is afsluitend gevraagd of de respondenten zelf nog iets toe te voegen hadden wat van belang kon zijn voor het onderzoek en was er ruimte voor eventuele vragen of opmerkingen. Om na te gaan hoe het interview ervaren werd, is gevraagd wat de respondenten van het interview vonden. Vanwege de herinneringen die zijn opgehaald tijdens het interview is afsluitend gevraagd of de respondenten behoefte hadden om naar aanleiding van het interview met een hulpverlener te praten. Bij de afsluiting van het interview werd met de respondenten een terugbelafsprak gemaakt rond drie dagen na het interview. In deze terugbelafsprak kon nagegaan worden of het interview geen vervelende consequenties heeft gehad en konden eventuele vragen achteraf door de respondenten nog gesteld worden.

4. Operationalisering van de variabelen

Om de hypothesen te kunnen toetsen is een vragenlijst afgenomen onder 30 respondenten in de huisverbodgroep en 30 respondenten in de controlegroep. De huisverbodgroep bestaat uithuisgeplaatsten en achterblijvers, de controlegroep uit verdachten en slachtoffers van partnergeweld. Om deze reden zijn vier vragenlijsten ontwikkeld, welke grotendeels uit dezelfde vragen bestaan. Verschillen binnen de vragenlijsten ontstonden echter in de terminologie (huisverbod tegenover aanhouding/politieoptreden), de ervaren bescherming, wat alleen aan de achterblijvers en slachtoffers werd gevraagd en de mate waarin het signaal dat huiselijk geweld niet getolereerd wordt overgekomen is, wat alleen aan de uithuisgeplaatsten en verdachten werd gevraagd.

Voorafgaand aan de ontwikkeling van de vragenlijsten is eerst literatuur bestudeerd. Het doel van deze literatuurstudie was inzicht te verkrijgen in de werking van het huisverbod en de rol die het huisverbod speelt bij het voorkomen van de herhaling van geweld. Daarbij is onderzocht welke verklarende factoren van invloed kunnen zijn op de herhaling van geweld. Vervolgens zijn de hypothesen geformuleerd, welke getoetst worden door middel van de vragenlijsten.

Om tot vragen te kunnen komen die de hypothesen toetsten zijn relevante onderzoeken en vragenlijsten bestudeerd. Hieruit zijn verschillende schalen en items opgenomen in de vragenlijst. De belangrijkste bronnen van informatie voor het vormen van de vragenlijst waren: A typologie of domestic violence (Johnson, 2008), Nederlands Kinship Panel Study (Dykstra, Kalmijn, Knijn, Komter, Liefbroer en Mulder, 2007), Inventory of Beliefs About Wife Beating (Saunders, Lynch, Grayson en Linz, 1987) en de Personal and Relationships Profile (Straus, Hamby, Boney-McCoy en Sugarman, 1999). De analyse van de verschillende bronnen heeft het mogelijk gemaakt om te inventariseren hoe de beoogde variabelen gemeten kunnen worden.

Om de effecten van huisverboden te kunnen onderzoeken zijn de variabelen gebruikt die onderstaand in hoofdstuk 4.1 tot en met hoofdstuk 4.5 zijn omschreven. De uitkomsten van deze variabelen zijn omschreven in hoofdstuk vier van het rapport. Daarnaast zijn er vragen opgesteld om de beschrijving van de kenmerken van de uithuisgeplaatsten en achterblijvers (hoofdstuk drie in het rapport) mogelijk te maken, welke omschreven worden in hoofdstuk 4.6 en verder.

4.1 Herhaling van geweld

Aan de respondenten is gevraagd of er opnieuw sprake is geweest van fysiek geweld zowel na oplegging van het huisverbod als na een eventuele aangifte, aanhouding of mutatie. Wanneer er opnieuw sprake was van fysiek geweld is gevraagd binnen welke termijn dit geweld plaatsvond.

Ook is gevraagd of het fysieke geweld gestopt is op het moment dat het interview werd afgenomen. Daarnaast is aan de respondenten gevraagd of er opnieuw dreiging van geweld of psychisch geweld heeft plaatsgevonden en of dit op het moment van het interview nog plaatsvindt.

Op de mate van herhaling van geweld kan van invloed zijn of de uithuisgeplaatsten en de achterblijvers nog een relatie hebben en (in het geval de relatie verbroken is) of er nog contact is tussen beide. Daarom is dit tevens aan de respondenten gevraagd.

4.2 Bescherming van het slachtoffer

De door de achterblijvers ervaren rust en veiligheid is gemeten met een schaal bestaande uit vier items met antwoordcategorieën lopend van 1=helemaal mee oneens tot 5=helemaal mee eens (Cronbach's Alfa=.90). De items zijn: 'Ik voelde mij veilig in de periode dat het huisverbod van kracht was', 'Ik kon tot rust komen nadat het huisverbod was opgelegd', 'Het huisverbod bood bescherming' en 'Ik voelde mij machteloos in de periode van het huisverbod'. De antwoordcategorieën van het item 'Ik voelde mij machteloos in de periode van het huisverbod' zijn omgedraaid. Op deze manier ontstond een schaal waarbij een hogere score op de schaal een hogere mate van ervaren bescherming aangeeft en een lagere score duidt op een lagere mate van de door de achterblijver ervaren bescherming. Aan slachtoffers waar geen huisverbod is opgelegd zijn dezelfde items voorgelegd waarbij 'een huisverbod' is vervangen voor 'het politiecontact'. Deze schaal heeft een Cronbach's Alfa van .72.

Een eventuele overtreding van het huisverbod kan invloed hebben op de ervaren rust en bescherming. Aan de respondenten uit de huisverbodgroep is gevraagd of het huisverbod is overtreden en indien dit het geval was op welke manier het contact plaatsvond en op wiens initiatief. Indien er een overtreding heeft plaatsgevonden is gevraagd of deze gepaard is gegaan met de herhaling van fysiek geweld. Aan de respondenten uit de controlegroep is gevraagd of er weer opnieuw contact is geweest tussen de verdachte en het slachtoffer, hoe snel dit was na het politiecontact en op wiens initiatief.

4.3 Het signaal aan de pleger

Om te meten in hoeverre door het huisverbod een signaal overkomt dat geweld niet getolereerd wordt, is een schaal geconstrueerd bestaande uit een zestal items, waaronder 'Ik ben het eens met het huisverbod' en 'Ik voel mij schuldig over wat ik toen gedaan heb'. De antwoordcategorieën lopen van 1 = Helemaal mee oneens tot 5 = Helemaal mee eens. Bij het construeren van de schaal zijn de scores van de items 'Ik heb het huisverbod opgelegd gekregen terwijl ik niets

verkeerd gedaan had' en 'Ik ben boos over het opgelegde huisverbod' omgedraaid. Hoe hoger de score op deze schaal, hoe beter het signaal dat geweld niet getolereerd wordt overgekomen is. De interne consistentie van de schaal is .87.

De vragen zijn retrospectief gesteld. Daarnaast zijn dezelfde vragen (waarbij huisverbod vervangen is door politiecontact) gevraagd aan de respondenten uit de controlegroep om te kunnen onderzoeken of een huisverbod een andere signaalfunctie heeft dan een interventie bij partnergeweld zonder huisverbod. Daarnaast meet een eventuele overtreding van het huisverbod in hoeverre de uithuisgeplaatste het signaal opgevangen heeft.

4.4 Acceptatie van hulpverlening

Om vast te kunnen stellen of de respondenten hulpverlening hebben geaccepteerd is gevraagd of er hulpverlening is aangeboden, door welke organisatie de hulp geboden is, hoe vaak er contact met een hulpverlenende instantie plaatsvond, hoeveel tijd er zat tussen het opleggen van het huisverbod of het politieoptreden en het eerste contact met de hulpverlener en of er een gesprek met de respondent, diens partner en de hulpverleners van beide (viergesprek) heeft plaatsgevonden. Dit geldt voor zowel de huisverbodgroep als de controlegroep.

Tevens is gevraagd of er na het huisverbod contact met hulpverlening is geweest. Over deze hulpverlening is gevraagd of deze geboden is, zo ja, hoe vaak er contact plaatsvond, door welke organisatie de hulp geboden werd, wat de aard van de hulpverlening was en op welke termijn de vervolghulpverlening startte na afloop van het huisverbod.

4.5 Tevredenheid over hulpverlening

Om de tevredenheid over de geboden hulpverlening te kunnen meten is een schaal geconstrueerd bestaande uit vier items, waar onder 'Ik was tevreden met de voorgestelde doelen voor hulpverlening' en 'Bij het maken van de doelen dachten de hulpverleners met mij mee'. De items bevragen zowel de respondenten met als zonder een huisverbod op de mate van tevredenheid over de opgestelde hulpverleningsdoelen, de mate van vraaggestuurde hulpverlening en de gemotiveerdheid om te werken aan de omschreven doelen. De antwoordcategorieën lopen van 1=helemaal mee oneens tot en met 5=helemaal mee eens, waarbij een hogere score duidt op een hogere mate van tevredenheid en een lagere score op een mindere mate van tevredenheid over de geboden hulpverlening. De betrouwbaarheid van de schaal is hoog: de Cronbach's Alfa is .89.

Daarnaast is aan de respondenten gevraagd een rapportcijfer te geven aan de hulpverlening na de interventie, waarbij de antwoordcategorieën lopen van één (de respondenten was zeer ontevreden) tot en met tien (de respondent was zeer tevreden).

4.6 Persoonlijkheid

In het onderzoek is een voorzichtige verkenning gedaan naar psychiatrische stoornissen onder de respondenten. Hiervoor hebben de respondenten zelf een lijst ingevuld met stellingen die gaan over de eigen persoonlijkheid. De reden hiervoor is, de uit de literatuur gebleken, invloed van een borderline of antisociale persoonlijkheid op situaties waarbij sprake is van partnermishandeling. Voor zowel de antisociale als de borderline persoonlijkheid zijn twee bestaande schalen gebruikt vanuit de Personal and Relationships Profile (Straus, Hamby, Boney-McCoy en Sugarman, 1999), beide bestaande uit negen items. Uit de schaal die meet in hoeverre er sprake is van een antisociale persoonlijkheid (ASP) zijn de items 'Ik heb moeite mij aan de regels te houden op mijn werk' en 'Ik heb spijt wanneer ik iemand gekwetst heb' verwijderd, waardoor de schaal een betrouwbaarheid heeft van .70. Vanuit de schaal die een borderline persoonlijkheid (BOR) meet zijn alle negen items overgenomen, waarna deze een betrouwbaarheid van .77 heeft, gemeten met een Cronbach's alpha.

Om te meten of er sprake lijkt te zijn van een antisociale of borderline persoonlijkheid is gebruik gemaakt van schaalgemiddelden, waarbij hoe hoger het gemiddelde op de schaal, hoe meer de respondent zich herkent in de gedragingen die behoren bij deze persoonlijkheid. In het geval de respondent een gemiddelde scoort die boven de categorie neutraal (>2.5) ligt, wordt er voorzichtig gesproken over een mogelijke antisociale of borderline persoonlijkheid.

4.7 Middelengebruik

Van middelengebruik is zowel ten aanzien van alcohol als drugs gevraagd naar feitelijk gebruik in de twaalf maanden voor het huisverbod. Indien in deze periode middelen zijn gebruikt, werden daarnaast vragen gesteld over de frequentie en de omvang van het gebruik. Ook is gevraagd naar belemmeringen door het middelengebruik, de samenhang tussen middelengebruik (van de respondent en diens partner) en ruzies en of de respondent of diens partner in behandeling is geweest voor verslaving.

4.8 Spanningen

Aan de respondenten is gevraagd of er in het jaar voor de politie-interventie wel eens sprake was van spanningen tussen de respondent en diens partner over werk, financiën, familie of vrienden, middelengebruik of de opvoeding van de kinderen. Ook is hen gevraagd aan te geven in welke mate deze spanningen samenhangen met relatieproblemen en, indien deze samenhang aanwezig was, welke spanningen het meest samenhangen met de relatieproblemen.

4.9 Aard en frequentie van geweld

De frequentie van geweldsgedragingen, de hoeveelheid aan toegepaste geweldsgedragingen en de lichamelijke schade veroorzaakt door het ervaren geweld worden gebruikt om de aard en frequentie van het toegepaste geweld in te schatten. Deze gegevens zijn retrospectief gevraagd over de twaalf maanden voor het huisverbod of het politieoptreden bij de controlegroep.

4.10 Fysiek geweld

Voor de beoordeling van fysiek geweld is gebruik gemaakt van een schaal uit de gemodificeerde versie van de Conflict Tactics Scale (Straus, M. A., 1999; Johnson, 2008). De schaal bestaat uit een tiental items, waaronder 'Hoe vaak...sloeg uw partner u?', 'Hoe vaak...wurgde uw partner u?' en 'Hoe vaak...dwong uw partner u om seks te hebben of seksuele handelingen te verrichten tegen uw wil in?'. De items zijn dubbel uitgevraagd, wat betekent dat de respondent heeft aangegeven hoe vaak de gedragingen in het jaar voor de politie-interventie door zichzelf toegepast werden en hoe vaak de gedragingen in deze periode door de partner toegepast werden. De antwoordcategorieën bestaan uit 'Nooit', 'Bijna nooit', 'Soms', 'Vaak' en 'Heel vaak'. Op deze manier kan zowel de frequentie van de fysieke geweldsgedragingen als de hoeveelheid aan toegepaste gedragingen geanalyseerd worden. De betrouwbaarheid van de schaal is .89 voor de items die de respondent bevragen op fysiek geweld toegepast door de partner. De betrouwbaarheid van de schaal is .67 voor de items die de respondent bevragen op eigen toegepast fysiek geweld, gemeten met een Cronbach's alfa.

4.11 Psychisch geweld

Om de aanwezigheid van psychisch geweld in de twaalf maanden voor het huisverbod te kunnen meten is gebruik gemaakt van twee bestaande subschalen (Johnson, 2008). De eerste subschaal meet de mate van verbale agressie, dwang en denigreren. Deze subschaal bestaat uit een vijftal items, waaronder 'Hoe vaak...beschuldigde uw partner u ervan vreemd te gaan?' en 'Hoe vaak...zorgde uw partner ervoor dat u werd onthouden van geld, moest vragen om geld of nam uw partner uw geld af?'. De tweede schaal bestaat uit drie items die de mate van bedreigingen meten. Deze schaal bestaat onder andere uit de items 'Hoe vaak...dreigde uw partner u te doden' en 'Hoe vaak...dreigde uw partner uw kinderen, familie of vrienden te schaden'. De antwoordcategorieën bestaan uit 'Nooit', 'Bijna nooit', 'Soms', 'Vaak' en 'Heel vaak'. De betrouwbaarheid van de schaal psychisch geweld toegepast door de partner is .78. De betrouwbaarheid van de subschaal verbale mishandeling en dwang is .68 en de betrouwbaarheid

van de subschaal bedreigingen is .82, gemeten met een Cronbach's alpha. De betrouwbaarheid van de schaal eigen toegepast psychisch geweld is .71, gemeten met een Cronbach's alfa.

5. Analyse strategie

Om de effecten van huisverboden te kunnen toetsen zijn de chi-kwadraattoets en de *t*-toets voor onafhankelijke steekproeven uitgevoerd. Om de *t*-toets uit te mogen voeren dient de testvariabele in de populatie normaal verdeelt te zijn. Ook dient de splitsingsvariabele een nominaal karakter te hebben. In dit geval was het soort interventie (huisverbod tegenover geen huisverbod) op basis waarvan de groepen verdeeld zijn een nominale variabele. Daarnaast dient de spreiding van de variabele ongeveer gelijk te zijn (Baarda, Van Dijkum en De Goede, 2005). Voor de toetsing van de effectvariabelen blijkt de *t*-toets geschikt te zijn. Daarnaast kunnen de uitkomsten van de huisverbodgroep door middel van de chi- kwadraattoets met de uitkomsten van de controlegroep vergeleken worden, waarbij uitkomsten onder de $p=.10$ als significant beoordeeld worden.

6. Beschouwing van de methode van onderzoek

In dit onderzoek zijn de respondenten telefonisch benaderd om mee te werken aan het interview, waarbij zij werden uitgenodigd hun unieke ervaringen te delen. Daarnaast bestond het interview tevens uit gesloten vragen. De combinatie van een persoonlijke benadering en naast het stellen van gesloten vragen ruimte laten voor het vertellen van eigen ervaringen lijkt voor de respondenten een prettige manier van onderzoek te zijn. De respondenten gaven aan dat zij het fijn vonden om nog eens na te praten over de situatie en vaak werd ook aangegeven dat het interview als prettig werd ervaren. De interviews vonden, tenzij anders gewenst, bij de respondenten thuis plaats. Dit zorgde voor een persoonlijke sfeer.

Kenmerkend voor de interviews was dat er begrip werd getoond en er zonder oordeel vragen werden gesteld. Om deze reden werden de dossiers voor aanvang van het interview dan ook niet ingezien. Het tonen van begrip voor de situatie kan er voor zorgen dat ook de minder mooie kanten van het verhaal worden verteld.

Bij sommige respondenten riep het weerstand op dat de ex-partner ook werd uitgenodigd om mee te werken aan het onderzoek. Hierbij was de neiging aanwezig om bij sommige vragen voor de partner te spreken. Om deze reden werd bij aanvang van het interview benadrukt dat iedereen de situatie anders ervaart en dat het gaat om persoonlijke ervaringen. De ervaring was dat naarmate het interview vorderde deze weerstand afnam.

Redenen om niet mee te werken aan het onderzoek waren onder andere de angst voor het beschadigen van de relatie wanneer oude herinneringen werden opgehaald, het niet in staat zijn de vragen te beantwoorden vanwege hoog opgelopen emoties, boosheid over de interventie en de zorg daarna en ten slotte was geen interesse in het onderzoek een reden om niet mee te werken aan het onderzoek.

Literatuur

- Baarda, D. B., Goede, M. P. M. de, & Dijkum, C. J. van (2005). *Basisboek Statistiek met SPSS. Handleiding voor het verwerken en analyseren van en rapporteren over (onderzoeks)gegevens*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff.
- Dykstra, P. A., Kalmijn, M., Knijn, T. C. M., Komter, A. E., Liefbroer, A. C., & Mulder, C. H. (2007). 'Codebook of the Netherlands Kinship Panel Study, a multi-actor, multi-method panel study on solidarity in family relationships, Wave 2'. *NKPS Working Paper No. 6*. Den Haag: Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
- Johnson, M. P. (2008). *A typology of domestic violence: Intimate terrorism, violent resistance, and situational couple violence*. Lebanon, NH: University Press of New England.
- Pit, Y., & Burkels, B. (2010). *Wat begint met een schreeuw, mag nooit in een stilte eindigen. Een onderzoek naar de knelpunten in de uitvoering van de Wet tijdelijk huisverbod*. Groningen: Politie Groningen.
- Saunders, D. G., Lynch, A. B., Grayson, M., & Linz, D. (1987). The Inventory of Beliefs About Wife Beating: The construction and initial validation of a measure of beliefs and attitudes. *Violence and Victims*, 2, 39-57.
- Schreijenberg, A., Vaan, K. B. M. de, Vanoni, M. C., & Homburg, G. H. J. (2010). *Procevaluatie Wet tijdelijk huisverbod*. Amsterdam: Regioplan.
- Straus, M. A., Hamby, S. L., Boney-McCoy, S., & Sugarman, D. B. (1999). *The personal and relationships profile (PRP)*. Durham: University of New Hampshire, Family Research Laboratory.